

A vertical decorative bar on the left side of the page, consisting of a light beige upper section and a dark navy blue lower section.

D.O. CAVA

MANUAL D'ETIQUETATGE DEL CAVA

Gener 2022

CONSELL REGULADOR DEL CAVA

Preàmbul

De conformitat amb la *Llei 6/2015, de 12 de maig, de Denominacions d'Origen i Indicacions Geogràfiques Protegides d'àmbit territorial supraautonòmic* (d'ara endavant, "Llei 6/2015") i el *Reial Decret 267/2017 de 17 de març, pel qual es desenvolupa la Llei 6/2015* (d'ara endavant, "RD 267/2017") les entitats de gestió de les D.O. podran:

Establir els requisits mínims que han de complir les etiquetes comercials, que es comunicaran al Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient i es faran públics de manera que se'n garanteixi la possibilitat d'accés a tots els interessats.

Aquests requisits hauran d'estar referits a les matèries expressament recollides al Plec de condicions de la Denominació d'Origen. Tot això no suposa cap obstacle perquè el Consell Regulador mantingui al dia un repertori complet de legislació i el posi a disposició dels operadors a títol exclusivament informatiu.

Per a més informació dels operadors subjectes a la D.O. Cava, es posa en coneixement que, de conformitat per una banda amb l'aplicació de la *Llei 20/2013, de Garantia d'Unitat del Mercat*, com de les normes que emanen de la Unió Europea, en particular de les normes contingudes en els articles 101 i 102 del TFUE, no es pot aplicar un règim d'autorització d'etiquetes, ja que es considera una trava al desenvolupament de l'activitat de les empreses afectades.

Això no obstant, d'acord amb la Llei 6/2015 i el RD 267/2017, els operadors estan obligats a comunicar davant l'entitat de gestió les etiquetes comercials que pretenguin utilitzar per a un producte emparat per la D.O., almenys 15 dies hàbils abans de la posada en circulació. Davant d'aquesta comunicació, l'entitat de gestió podrà comprovar el compliment dels requisits mínims de les etiquetes comercials i, si no s'hi adapten, indicar a l'interessat les correccions que considera necessàries. Cal assenyalar que l'incompliment dels operadors d'aquestes correccions es posarà en coneixement de la Direcció General d'Indústria Alimentària.

Sobre la base del que s'ha exposat, i amb la finalitat de facilitar la tasca als operadors, atès que la responsabilitat els recau exclusivament, s'ha desenvolupat aquest Manual d'Etiquetatge del Cava, que, sense disposar de valor normatiu, engloba els requisits mínims que han de complir les etiquetes comercials, harmonitza conceptes d'aplicació i recull els aspectes legislatius que afecten l'etiquetatge en la comercialització d'ampolles de Cava.

En contrast amb l'anterior Manual de 2017, el present document incorpora una sèrie de canvis, tot adaptant-lo a la legislació general vigent així com a la nova normativa del Cava aprovada pel Consell Regulador. D'altra banda, s'han realitzat modificacions tendents a proporcionar més claredat sistemàtica del Manual, i s'han afegit Annexos que pretenen proporcionar una visió gràfica dels requisits aplicables en matèria d'etiquetatge.

Índex

0.- <u>INTRODUCCIÓ</u>	4
0.1.- Productes objecte del document.....	4
0.2.- Definicions	4
1.- <u>OBLIGACIÓ D'ETIQUETAR</u>	4
2.- <u>PRINCIPIS GENERALS D'ETIQUETATGE I PRESENTACIÓ</u>	5
2.1.- Principis generals.....	5
2.2.- Llengua de l'etiquetatge.....	6
2.3.- Exportació dels productes	6
3.- <u>INDICACIONS DE L'ETIQUETATGE</u>	7
3.1.- Indicacions obligatòries	7
3.2.- Indicacions facultatives	7
4.- <u>INDICACIONS OBLIGATÒRIES</u>	8
4.1.- Presentació de les indicacions obligatòries.....	8
4.2.- Comercialització i exportació	8
4.3.- Categoria: indicació "CAVA"	8
4.4.- Marca comercial	9
4.5.- Contingut de sucre	10
4.6.- Volum nominal	11
4.7.- Grau alcohòlic volumètric adquirit	11
4.8.- Indicació de l'elaborador	11
4.9.- Adreça	13
4.10.- Número del Registre d'Envasadors de Vins	13
4.11.- Procedència	13
4.12.- Presència d'al·lèrgens.....	13
4.13.- Número de lot	14

5.- INDICACIONS FACULTATIVES	15
5.1.- Termes "GUARDA" i "GUARDA SUPERIOR"	15
5.2.- Termes de "ZONA" i "SUBZONA"	15
5.3.- Termes tradicionals facultatius i indicació "PARATGE QUALIFICAT"	15
5.3.1.-Reserva	16
5.3.2.-Gran Reserva	16
5.3.3.-Indicació "Paratge Qualificat"	17
5.4.- Nom de la varietat de raïm de vinificació	18
5.5.- Any de la collita	18
5.6.- Mencions relatives al color	19
5.7.- Termes que es refereixen a determinats mètodes de producció	19
5.7.1.- Fermentació, maduració o envelliment en recipients de fusta	19
5.7.2.- Mencions relatives al procés de fermentació	21
5.8.- Menció "vi escumós"	21
5.9.- Signe CE "e"	21
5.10.- Condecoracions.....	22
5.11.- Llegendes comercial	22
5.12.- Altres mencions	22

ANNEXOS

I.- Exemple d'etiquetes amb indicacions obligatòries

II.- Exemple d'etiquetes amb indicacions facultatives

III.- Mesurament de caràcters

0.- Introducció

0.1.- Productes objecte del document

El producte objecte d'aquest document és el CAVA.

0.2.- Definicions

S'entendrà per:

- a) "etiquetatge": tota paraula, indicació, marca registrada, marca comercial, motiu il·lustrat o símbol col·locats en qualsevol envàs, document, avís, etiqueta, anell o collaret que acompanyi o faci referència a un producte donat.¹
- b) "presentació": la informació transmesa als consumidors sobre el producte en qüestió, incloent-hi la forma i el tipus d'ampolles.²

1.- Obligació d'etiquetar

Les ampolles de Cava hauran d'anar etiquetades, amb les excepcions següents³:

4

- a) Que les ampolles circulin dins la zona de producció de la denominació d'origen protegida i entre cellers que hi tinguin dret.
- b) Que les ampolles es trobin en fase d'elaboració tancades amb tap de tiratge en el qual s'identifiqui el lot de procedència i el celler que n'hagi fet el tiratge.
- c) Que vagin proveïdes d'un document d'acompanyament.
- d) Que siguin objecte de controls específics.

¹ Article 117 a) del Reglament (UE) 1308/2013, del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, pel qual es crea l'organització comuna de mercats dels productes agraris (d'ara endavant, "Reglament (UE) 1308/2013").

² Article 117 a) del Reglament (UE) 1308/2013.

³ Article 3.2 d) del Reial Decret 1363/2011, de 7 d'octubre, pel qual es desenvolupa la reglamentació comunitària en matèria d'etiquetatge, presentació i identificació de determinats productes vitivinícoles.

2.-Principis generals d'etiquetatge i presentació

2.1.- Principis generals

- a) La naturalesa de l'etiquetatge, la presentació i la publicitat dels productes alimentaris, i les modalitats de dur-los a terme, no podran induir a error el comprador, especialment⁴:
- Sobre les característiques del producte alimentari i, en particular, sobre la seva naturalesa, identitat, qualitats, composició, quantitat, durada, origen o procedència i forma de fabricació o d'obtenció.
 - Atribuïnt al producte alimentari efectes o propietats que no tingui.
 - Sugerint que el producte alimentari té unes característiques particulars quan tots els productes similars tinguin aquestes mateixes característiques.
 - Atribuïnt a un producte alimentari propietats preventives, terapèutiques o curatives d'una malaltia humana, ni esmentant aquestes propietats, sens perjudici de les disposicions aplicables a les aigües minerals naturals i als productes alimentaris destinats a una alimentació especial.
- b) Els productes l'etiqueta o la presentació dels quals no s'ajusti a les condicions corresponents previstes en el Reglament Delegat (UE) 2019/33 de la Comissió, de 17 d'octubre de 2018, i, per tant, als requisits mínims d'etiquetatge específics de la D.O. Cava, no es podran comercialitzar en la Comunitat ni exportar-se⁵.
- c) Totes les etiquetes utilitzades per a la comercialització de Cava s'hauran de comunicar al Consell Regulador del Cava almenys 15 dies hàbils abans de la seva posada en circulació. La manca de resposta per part del Consell en l'esmentat termini no eximeix els operadors del compliment dels requisits d'etiquetatge aplicables als productes comercialitzats.
- d) Les etiquetes s'hauran de presentar per via telemàtica, en format "PDF", en mida real, amb resolució suficient per a una visualització correcta, i juntament amb la documentació preceptiva corresponent.
- e) Totes les indicacions hauran de tenir contrast de lletra suficient respecte del fons de l'etiqueta, de manera que resultin de fàcil lectura.

⁴ Article 4 del Reial Decret 1334/1999, de 31 de juliol, pel qual s'aprova la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris (d'ara endavant, "Reial Decret 1334/1999").

⁵ Article 42.1 del Reglament Delegat (UE) 2019/33, de 17 d'octubre de 2018, pel qual es completa el Reglament (UE) 1308/2013 pel que fa a les sol·licituds de protecció de denominacions d'origen, indicacions geogràfiques i termes tradicionals del sector vitivinícola, al procediment d'oposició, a les restriccions d'ús, a les modificacions del plec de condicions, a la cancel·lació de la protecció, i a l'etiquetatge i a la presentació (d'ara endavant, "Reglament Delegat (UE) 2019/33").

2.2.- Llengua de l'etiquetatge

- a) Quan les indicacions obligatòries i facultatives a què es refereixen els articles 119 i 120 del Reglament (UE) 1308/2013 s'expressin amb paraules, hauran de figurar en una o diverses llengües oficials de la Unió⁶.
- b) Així mateix, s'hauran de tenir en compte els següents requisits lingüístics⁷:
 - La informació alimentària obligatòria figurarà en una llengua que compreguin fàcilment els consumidors dels Estats membres on es comercialitza l'aliment.
 - Al seu territori, els Estats membres en què es comercialitza un aliment podran estipular que les mencions es facilitin en una o més llengües d'entre les llengües oficials de la Unió Europea.
 - No s'exclou la possibilitat que les mencions figurin en diverses llengües.

2.3.- Exportació dels productes

En cas de procedir a l'exportació dels productes a països extracomunitaris, els operadors han d'assegurar el compliment dels requisits mínims d'etiquetatge del Cava, i per això s'exigeix, en tot cas, la presència de les indicacions obligatòries en una de les llengües oficials de la Unió.

Tot i això, i amb l'objectiu de maximitzar la seguretat dels consumidors, s'acceptarà que el text de les etiquetes figuri en l'idioma del país de destí, i, en aquest cas, caldrà aportar la traducció juntament amb la presentació telemàtica de les etiquetes en qüestió.

D'altra banda, es poden acceptar indicacions i presentacions que no siguin compatibles amb la normativa comunitària sobre presentació i etiquetatge si la legislació del tercer país en qüestió exigeix aquestes indicacions o presentacions dels productes vitivinícoles⁸.

⁶ Article 121.1 del Reglament (UE) 1308/2013.

⁷ Article 15 del Reglament (UE) 1169/2011, del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2011, sobre la informació alimentària facilitada al consumidor (d'ara endavant "Reglament (UE) 1169/2011").

⁸ Article 42.2 del Reglament Delegat (UE) 2019/33.

3.- Indicacions de l'etiquetatge

La normativa horitzontal aplicable en matèria d'etiquetatge de productes alimentaris i la normativa sectorial diferencien clarament entre les indicacions obligatòries i les indicacions facultatives. Als Annexos I i II del present Manual es representen exemples d'etiquetes amb ambdós tipus d'indicacions.

Les indicacions facultatives estan adreçades a especificar les característiques intrínseques o la qualificació del producte en qüestió. Per als productes vitícoles, podem distingir dos tipus d'indicacions facultatives, les que compten amb regulació específica (bé en l'àmbit de la Unió Europea, en l'àmbit nacional o de les Comunitats Autònomes), i les que no en tenen.

Pel que fa a les primeres, les normes sectorials aplicables estableixen indicacions facultatives que es poden utilitzar en tots els productes i altres que estan reservades als vins amb D.O.P. o I.G.P. En relació amb les segones, es podran fer servir sempre que compleixin els principis generals de l'etiquetatge i la presentació de productes alimentaris, recollits a l'apartat 2.1 d'aquest Manual.

3.1.- Indicacions obligatòries

En l'etiquetatge del Cava, hi hauran de constar obligatòriament les indicacions següents:

- Categoria: Indicació Cava.
- Marca comercial.
- Contingut de sucre.
- Volum nominal.
- Grau alcohòlic volumètric adquirit.
- Elaborador.
- Adreça.
- Número de Registre d'Envasadors de Vins.
- Procedència.
- Presència d'al·lèrgens.
- Número de lot.

3.2.- Indicacions facultatives

En l'etiquetatge del Cava, hi podran constar, facultativament, les indicacions següents:

- Termes de segmentació: Guarda i Guarda Superior
- Termes de zonificació: Zona i Subzona
- Termes tradicionals: Reserva i Gran Reserva
- Indicació "Paratge Qualificat".
- Nom de la varietat de raïm de vinificació.
- Any de la collita.
- Menciones relatives al color.
- Termes que es refereixen a determinats mètodes de producció.
- Menció "vi escumós".
- Signe CE "e".
- Condecoracions.
- Llegenda comercial.
- Altres menciones.

4.- Indicacions obligatòries

4.1.- Presentació de les indicacions obligatòries.

- a) Totes les indicacions obligatòries detallades al punt 3.1 (amb l'excepció del número de lot i la presència d'al·lèrgens) hauran d'aparèixer al mateix camp de visió, de manera que siguin llegibles simultàniament sense haver de girar l'envàs.
- b) Les indicacions obligatòries s'han d'indicar en caràcters indelebles, han de constar de manera independent i hauran de ser clarament distingibles de la resta de les indicacions escrites i dibuixos.
- c) Llevat d'aquelles indicacions per a les quals s'estableixi una alçada mínima específica, totes les indicacions obligatòries hauran de constar amb una alçada mínima d'1,2 mm⁹. El mesurament de l'alçada de caràcters es defineix a l'Annex III d'aquest Manual.

4.2.- Comercialització i exportació

Els productes l'etiqueta o la presentació dels quals no s'ajustin als requisits mínims d'etiquetatge del Cava i a les condicions establertes al Reglament Delegat (UE) 2019/33, no es podran comercialitzar a la Unió Europea ni exportar-se. Només es podran acceptar indicacions i presentacions no compatibles amb la normativa comunitària si la legislació del tercer país en qüestió així ho exigeix¹⁰.

4.3.- Categoria: indicació "CAVA"

- a) Haurà de constar, en tot cas, amb una alçada mínima de tots els seus caràcters de 4 mm, i màxima de 10 mm, i amb caràcters clars i llegibles.
- b) No s'accepten qualificatius a la indicació "Cava", per la qual cosa aquesta haurà de figurar de manera aïllada, sense oferir lectura seguida amb altres mencions.
- c) Únicament la marca comercial podrà constar amb caràcters de mida igual o superior i més destacats que la menció "Cava", excepte les mencions per a les quals la normativa general estableixi una mida mínima superior als 4 mm.
- d) En aplicació de l'article 23 del Reglament Delegat (UE) 2019/33, les etiquetes de Cava poden ometre la menció "denominació d'origen", o "denominació d'origen protegida", o "D.O." o "D.O.P.". En cas de fer-se constar alguna d'aquestes mencions, haurà de figurar sota la menció "Cava", amb una alçada de caràcters màxima corresponent a la de la menció "Cava" menys 1 mm.
- e) Quan totes les indicacions obligatòries (amb la possible excepció del número de lot i els al·lèrgens) apareguin al camp visual de l'etiqueta posterior (considerant com a "posterior" la que el consumidor interpreta com a tal), serà obligatori que la indicació "Cava" també figuri al camp visual frontal, ja sigui a l'etiqueta, la càpsula o el collari.

⁹ Article 13.2 i Annex IV del Reglament (UE) 1169/2011 i article 40.3 del Reglament (UE) 2019/33.

¹⁰ Article 42.2 del Reglament (UE) 2019/33.

En el cas dels formats d'ampolla de capacitat inferior a 75cl, quan la menció "Cava" es repeteixi en altres punts de l'etiquetatge diferents del camp visual on consten totes les mencions obligatòries (amb la possible excepció del número de lot i la presència d'al·lèrgens), no caldrà complir amb el requisit dels 4 mm d'alçada mínima dels seus caràcters.

4.4.- Marca comercial

- a) És obligatori fer constar una marca comercial a l'etiqueta, la qual haurà de ser reproduïble amb lletres i/o números. No s'acceptaran marques compostes exclusivament per símbols, dibuixos, imatges, gràfics o icones.
- b) Serà preceptiva la utilització d'una marca comercial registrada a l'Oficina Espanyola de Patents i Marques, o Oficines de Registre de Patents i Marques internacionals, en la classe 33 de la Classificació de Niça, la qual no podrà contenir paraules, signes o il·lustracions que puguin infondre a confusió, en particular pel que fa a l'origen geogràfic, la varietat de raïm, l'any de collita, les característiques i la qualitat del producte.
- c) En el cas que la marca no consti registrada a nom del celler elaborador de Cava, hauran d'aportar un document de cessió de marca a favor seu.
- d) La marca haurà de figurar a l'etiqueta de la forma en què consti registrada a l'Oficina de Patents i Marques, amb els gràfics, dibuixos o imatges associats amb els quals hi consti registrada.
- e) La marca haurà de destacar en conjunt de forma clara respecte de la menció "Cava" i de la resta de mencions, en especial, per la seva mida superior, pel gruix dels seus caràcters i per la seva llegibilitat¹¹.

En qualsevol cas, com a mínim un dels caràcters haurà de figurar amb una mida superior a la menció "Cava", i la totalitat de la resta dels caràcters que integren la marca hauran de constar amb una alçada que com a mínim serà la dels caràcters de la indicació "Cava" menys 1 mm. Es prendrà com a referència, en tot cas, la mida de la lletra "x" a l'hora de valorar la mida dels caràcters, tal com es defineix a l'Annex III del present Manual.

- f) La marca haurà de constar de forma aïllada, sense oferir lectura seguida amb altres mencions.
- g) Si es fa constar una segona menció a tall de marca, haurà de constar també registrada a l'Oficina de Patents i Marques. En el cas de no estar registrada com a marca, no podrà destacar en conjunt, en especial ni per la mida, ni pel gruix dels seus caràcters, ni per la seva llegibilitat, respecte a la marca comercial registrada i als caràcters de la menció "Cava".

En cas de figurar en qualsevol camp visual, (ja sigui el frontal o el posterior de l'ampolla), haurà de figurar també en aquest camp visual la marca comercial registrada, respectant les regles establertes en aquest apartat.

¹¹ Article 2.2 m) del Reglament (UE) 1169/2011.

- h) Quan totes les indicacions obligatòries (amb la possible excepció del número de lot i els al·lèrgens) apareguin al camp visual de l'etiqueta posterior (considerant com a "posterior" la que el consumidor interpreta com a tal), serà obligatori que la marca comercial també figuri al camp visual frontal, ja sigui a l'etiqueta, la càpsula o el collarí; i ajustant-se a allò establert al punt e) d'aquest apartat.
- i) No es pot incloure a l'etiquetatge d'un Cava cap marca, signe o menció que faci referència a un vincle específic entre les característiques d'un producte o unes determinades normes d'ús i el seu origen geogràfic, sense estar contemplat al Plec de condicions de la DOP i sense haver estat verificat pel Consell Regulador.

En cap cas l'etiquetatge de Cava no podrà contenir paraules, signes o il·lustracions que puguin induir a confusió i en particular pel que fa a l'origen geogràfic, la varietat de raïm, l'any de collita, les característiques i la qualitat del producte.

4.5.- Contingut de sucre

- a) En l'etiquetatge del Cava, hi ha d'aparèixer una referència al contingut de sucre del producte, per a la qual cosa s'utilitzarà un dels termes següents (tipus):¹²:
 - Brut nature: Si el contingut en sucre és inferior a 3 grams per litre. Aquesta menció únicament es podrà utilitzar per al Cava al qual no s'afegeixi sucre després de la segona fermentació..
 - Extra brut: Si el contingut en sucre se situa entre 0 i 6 grams per litre.
 - Brut: Si el contingut en sucre és inferior a 12 grams per litre.
 - Extrasec: Si el contingut en sucre se situa entre 12 i 17 grams per litre.
 - Sec: Si el contingut en sucre se situa entre 17 i 32 grams per litre.
 - Semisec: Si el contingut en sucre se situa entre 32 i 50 grams per litre.
 - Dolç: Si el contingut en sucre és superior a 50 grams per litre.
- b) Si el contingut de sucre dels productes, expressat en termes de fructosa i glucosa (inclosa qualsevol sacarosa), justifica l'ús de dos dels termes enumerats, només s'escollirà un terme.¹³
- c) El contingut de sucre del producte no podrà ser superior ni inferior en més de 3 g/l al contingut de sucre indicat a l'etiqueta del producte¹⁴.
- d) A l'etiqueta on constin totes les indicacions obligatòries (llevat d'al·lèrgens i número de lot), no s'acceptaran qualificatius al tipus de producte, per la qual cosa aquesta indicació hi haurà de figurar de manera aïllada, sense oferir una lectura seguida amb altres mencions.

Tanmateix, si s'opta per repetir la indicació del tipus de producte, al mateix camp visual o en un altre de diferent, en aquest cas sí que s'acceptarien qualificatius de l'estil "Brut Imperial", "Brut Rosé", "Rosat Brut", etc.

¹² Article 47.1 i Annex XIV, part A del Reglament Delegat (UE) 2019/33.

¹³ Article 47.2 del Reglament (UE) 2019/33.

¹⁴ Article 47.3 del Reglament (UE) 2019/33.

4.6.- Volum nominal

- a) El volum nominal s'expressarà utilitzant com a unitats de mesura el litre, el centilitre o el mil·lilitre, mitjançant xifres d'una alçada mínima de¹⁵:
- 6 mm, si la quantitat nominal és superior a 100 centilitres.
 - 4 mm, si la quantitat nominal està compresa entre 100 centilitres, inclusivament, i 20 centilitres, exclusivament.
 - 3 mm, si la quantitat nominal està compresa entre 20 centilitres, inclusivament, i 5 centilitres, exclusivament.
- b) Anirà seguit del nom de la unitat de mesura o bé del seu símbol, fent servir "litre" ("l" o "L"), "centilitre" ("cl") o mil·lilitre ("ml"). Els símbols "cl" i "ml" hauran de constar en minúscules¹⁶.

4.7.- Grau alcohòlic volumètric adquirit

- a) La indicació del grau alcohòlic volumètric adquirit es farà per unitat o mitja unitat de percentatge de volum. En conseqüència, tenint en compte els valors mínims i màxims per al Cava, a l'etiqueta només hi podran figurar les xifres següents: 11% vol., 11,5% vol., 12% vol. o 12,5% vol.
- b) La xifra anirà seguida del símbol "%vol.". Podrà anar precedida dels termes "grau alcohòlic adquirit" o "alcohol adquirit", o de l'abreviatura "alc."¹⁷.
- c) Sens perjudici de les toleràncies previstes pel mètode d'anàlisi de referència utilitzat, el grau alcohòlic indicat no podrà ser superior ni inferior en més de 0,8% vol. al grau determinat per l'anàlisi¹⁸.

4.8.- Indicació de l'elaborador¹⁹

- a) És obligatori fer constar a l'etiqueta la raó social de l'empresa elaboradora de Cava, de la forma en què consta inscrita als registres del Consell Regulador del Cava.
- b) La raó social haurà d'anar precedida de "Elaborador:" o "Elaborat per"²⁰.
- c) Es considerarà "elaborador" l'empresa productora de Cava que duu a terme el degollament de les ampolles i el posterior etiquetatge.
- d) La indicació relativa a l'elaborador haurà de constar amb caràcters del mateix

¹⁵ Article 9 a) del Reial Decret 1801/2008, de 3 de novembre, pel qual s'estableixen normes relatives a les quantitats nominals per a productes envasats i al control del seu contingut efectiu.

¹⁶ Capítol III 1.1. del Reial Decret 2032/2009, de 30 de desembre, pel qual s'estableixen les unitats legals de mesura.

¹⁷ Article 44 del Reglament Delegat (UE) 2019/33.

¹⁸ Article 44 final del Reglament Delegat (UE) 2019/33 i Acord d'interpretació de la normativa en l'àmbit de la qualitat comercial alimentària, de la Mesa de Coordinación de la Calidad Alimentaria. Data: 10 de desembre de 2019. Títol: "Vinos. Composición y etiquetado. Tolerancia en el grado alcohólico".

¹⁹ Article 46.3 del Reglament (UE) 2019/33.

²⁰ Article 5 del Reial Decret 1363/2011, de 7 d'octubre, pel qual es desenvolupa la reglamentació comunitària en matèria d'etiquetatge, presentació i identificació de determinats productes vitivinícoles (d'ara endavant, "Reial Decret 1363/2011").

color, tipus i mida que els utilitzats per fer constar les indicacions relatives a l'adreça (municipi i país).

e) Indicació de la raó social mitjançant un nom comercial²¹:

No obstant el que disposa l'apartat a), la raó social de l'elaborador podrà ser substituïda per un nom comercial la titularitat del qual hagi estat inscrita a favor seu, com a nom comercial (en la classe 33 de Niça), a l'Oficina Espanyola de Patents i Marques, i si ha estat comunicat al corresponent Registre d'Envasadors de Vins per a la seva anotació. Si s'opta per fer ús d'aquesta possibilitat, caldrà presentar al Consell Regulador del Cava la documentació següent:

- Certificat de Registre del Nom Comercial, en la classe 33 de Niça.
- Còpia del document que acrediti que aquest nom comercial ha sigut anotat en el Registre d'Envasadors de Vins corresponent.

f) Indicació de la raó social mitjançant la fórmula d'una elaboració per encàrrec:

1. En el cas d'una elaboració per encàrrec, la indicació de l'elaborador es completarà mitjançant els termes "*elaborat per a... per...*"²².
2. La indicació del nom de l'elaborador podrà ser substituïda en l'etiquetatge per un codi. Com a codi s'utilitzarà el número de Registre d'Envasadors de Vins²³.
3. Quan la raó social de l'elaborador sigui substituïda per un codi, el nom de qualsevol altra persona física o jurídica implicada en la distribució comercial diferent de l'elaborador indicat per un codi també apareixerà a l'etiqueta.
4. En relació amb el punt anterior, no s'accepta que el nom i l'adreça de qualsevol altra persona física o jurídica implicada en la distribució comercial diferent de l'elaborador indicats per un codi siguin substituïts per un nom comercial.
5. La referència a l'estat membre en qüestió amb la qual s'han de completar els codis utilitzats, segons s'estableix a l'article 46.5 del Reglament Delegat (UE) 2019/33, es farà afegint al final l'expressió "ES"²⁴.
6. Caldrà presentar còpia de l'alta de l'IAE -model 036- (o document equivalent en el país de destí) de la persona física o jurídica que apareixerà a l'etiqueta, on consti que la seva activitat li permet comercialitzar vins.
7. No s'admet la fórmula substitutòria de l'elaboració per encàrrec en l'etiquetatge dels Caves Gran Reserva ni en els que utilitzin el distintiu de "Elaborador integral".

²¹ Adaptació de l'article 10 del Reial Decret 1363/2011.

²² Article 5 del Reial Decret 1363/2011.

²³ Article 6.1 del Reial Decret 1363/2011.

²⁴ Article 9 del Reial Decret 1363/2011.

4.9.- Adreça

- a) Als efectes d'aquest manual, s'entén per "adreça" les indicacions del municipi i de l'estat membre on està situada la instal·lació de l'elaborador.
- b) Les indicacions relatives a l'adreça (municipi i país) hauran de constar amb caràcters del mateix color, tipus i mida de lletra que els utilitzats per fer constar la indicació de l'elaborador.
- c) La indicació del país constarà a continuació de la indicació del municipi.
- d) D'acord amb l'article 7.2 del Reial Decret 1363/2011, quan l'adreça consti de, o contingui una denominació d'origen o indicació geogràfica protegides, aquest nom s'haurà de substituir pel codi postal corresponent.

4.10.- Número del Registre d'Envasadors de Vins

- a) En aplicació de l'article 58.3 del Reglament Delegat (UE) 2019/33, en l'etiquetatge dels vins, hi haurà de figurar obligatòriament el número de Registre d'Envasadors de Vins, atribuït per les comunitats autònomes competents²⁵.
- b) El número de Registre d'Envasadors de Vins constarà a les etiquetes precedit de les sigles "R.E."

4.11.- Procedència

13

Per a vins amb D.O.P., como és el cas del Cava, la normativa comunitària estableix "*Vi de (...)*", "*Produït a (...)*" o "*Produce de (...)*", o expressions equivalents, completades amb el nom de l'estat membre o tercer país en qüestió²⁶.

Com que per al cava l'opció "*Vi de (...)*" es considera incompleta i susceptible d'induir a confusió –en tot cas s'hauria de completar com a "*Vi escumós de qualitat de (...)*"–, als efectes d'aquest manual d'etiquetatge del cava es limita la indicació de la procedència a les opcions:

- Producte d'Espanya
- Produït a Espanya

4.12.- Presència d'al·lèrgens

- a) La indicació de la presència d'al·lèrgens podrà constar en un camp visual diferent a la resta d'indicacions obligatòries²⁷.
- b) La indicació de la presència d'al·lèrgens haurà de constar si s'han utilitzat i estan presents al producte final, els "ous i productes a base d'ou", la "llet i els seus derivats" i el "diòxid de sofre i sulfits en concentracions superiors a 10 mg/kg o 10 mg/litre expressat com a SO₂".

²⁵ Article 4 del Reial Decret 1363/2011.

²⁶ Article 45.1.a) del Reglament (UE) 2019/33.

²⁷ Article 40.2 del Reglament Delegat (UE) 2019/33.

- c) Als efectes de la indicació de determinades substàncies o productes que causen al·lèrgies o intoleràncies, contemplades a l'article 21 del Reglament (UE) 1169/2011, els termes relatius als sulfits, els ous i els productes a base d'ou i la llet i els productes làctics que s'han d'utilitzar són els següents²⁸:
- Mencions relatives als sulfits: "sulfits" o "diòxid de sofre".
 - Mencions relatives als ous i els productes a base d'ou: "ou", "proteïna d'ou", "ovoproducte", "lisozim d'ou" o "ovoalbúmina".
 - Mencions relatives a la llet i els productes a base de llet: "llet", "productes lactis", "caseïna de llet" o "proteïna de llet".
- d) Els ingredients que causen al·lèrgies o intoleràncies s'han d'indicar a l'etiquetatge precedits del terme "conté"²⁹.
- e) Facultativament, la indicació de la presència d'al·lèrgens es podrà complementar amb un dels pictogrames que es mostren tot seguit³⁰:

4.13.- Número de lot

- a) S'entén per "lot" un conjunt d'unitats de venda d'un producte alimentari, produït, fabricat o envasat en circumstàncies pràcticament idèntiques³¹.
- b) El número de lot haurà de constar a l'etiquetatge, i podrà figurar en qualsevol camp visual.
- c) El lot serà determinat, en cada cas, pel productor, el fabricant o l'envasador del producte alimentari en qüestió, o pel primer venedor establert a l'interior de la Unió³².
- d) La indicació anirà precedida de la lletra «L», excepte en els casos en què es distingeixi clarament de la resta d'indicacions de l'etiquetatge³³.
- e) En tots els casos, la indicació figurarà de manera que sigui fàcilment visible, clarament llegible i indeleble³⁴.

²⁸ Article 41.1 i Annex I part A del Reglament Delegat (UE) 2019/33.

²⁹ Article 21.1 del Reglament (UE) 1169/2011.

³⁰ Article 41.2 y Annex I part B del Reglament Delegat (UE) 2019/33.

³¹ Article 3.4 del Reial Decret 1334/1999 i 1.2 de la Directiva 2011/91/UE, de 13 de desembre, relativa a les mencions o marques que permeten identificar el lot al qual pertany un producte alimentari.

³² Article 3, paràgraf primer, de la Directiva 2011/91/UE.

³³ Article 3, paràgraf segon, de la Directiva 2011/91/UE.

³⁴ Article 4, final, de la Directiva 2011/91/UE.

5.- Indicacions facultatives

5.1.- Termes “GUARDA” i “GUARDA SUPERIOR”

- a) Tots els caràcters que integrin les mencions “Guarda” i “Guarda Superior” han de constar amb una alçada de caràcters mínima d'1,2 mm i màxima igual a la de “Cava” menys 1 mm amb què comparteixi camp visual.
- b) Les mencions “Guarda” i “Guarda Superior” no poden portar qualificatius, han de figurar de manera aïllada i no poden anar seguides d'altres mencions.
- c) Podrà fer-se ús del terme “Guarda Superior” quan la criança de les ampolles sigui igual o superior a 18 mesos, mentre que la indicació “Guarda” podrà utilitzar-se per a les ampolles la criança de les quals sigui inferior a 18 mesos.

5.2.- Termes de “ZONA” i “SUBZONA”

- a) Tots els caràcters que integrin les mencions dels noms “Zona” i “Subzona” han de constar d'una alçada de caràcters mínima d'1,2 mm i màxima igual a la de “Cava” menys 1 mm amb què comparteixi camp visual.
- b) Tots els caràcters que integrin les mencions dels noms “Zona” i “Subzona” han de ser del gruix, estil i colors equivalents com a màxim als usats per indicar la indicació “Cava”, sense que destaquin més que aquesta.
- c) Les mencions dels noms “Zona” i “Subzona” no poden portar qualificatius, han de figurar de manera aïllada i no poden anar seguides d'altres mencions.
- d) Les mencions dels noms “Zona” i “Subzona” han de figurar a l'etiquetatge de forma conjunta i just a sota de la menció “Cava, com es representa a continuació:

CAVA
“Zona” / “Subzona”

- e) La inclusió del nom de la Subzona no implica l'obligatorietat d'incloure el nom de la Zona.
- f) En cas d'incloure conjuntament els noms de “Zona” i “Subzona”, hauran de forma conjunta, una sota l'altra, indicant en primer lloc la “Zona” i després la “Subzona”, com es presenta a continuació:

CAVA
“Zona”
“Subzona”

5.3.- Termes tradicionals facultatius “RESERVA” i “GRAN RESERVA” i indicació “PARATGE QUALIFICAT”

Els termes tradicionals que es poden utilitzar per als vins emparats per la D.O.P. Cava són els següents: “Reserva” i “Gran Reserva”³⁵.

³⁵ Apartat 3, b.3) del Plec de Condicions de la D.O.P. Cava.

Per a l'elaboració dels vins amb dret a la indicació "Reserva", "Gran Reserva" i "Paratge Qualificat" el raïm haurà de procedir de vinyes que compleixin els següents requisits³⁶:

- Estar certificats per l'autoritat competent com a vinya ecològica. S'estableix un període de transitorietat i adaptació de cinc anys. Durant aquest període transitori, per a l'elaboració dels vins esmentats, la vinya haurà d'estar en conversió a ecològica a partir de la verema 2022. La vinya haurà d'estar certificada com a ecològica necessàriament a partir de la verema 2025.
- Tenir una edat mínima de 10 anys.

5.3.1.- Reserva³⁷

- a) Serà obligatòria la seva inclusió a l'etiquetatge quan es faci ús del segell numerat de control del tipus "Reserva".
- b) Podrà fer-se ús del terme "Reserva" quan la criança de les ampolles sigui igual o superior a 18 mesos (o 15 mesos per als caves procedents de veremes prèvies al 2021, fins l'1 de juliol de 2023).
- c) És obligatòria la indicació de l'any de collita a l'etiquetatge dels caves que ostenten la menció "Reserva".
- d) Podrà constar a qualsevol camp visual.
- e) No s'admeten qualificatius a la menció "Reserva", per la qual cosa haurà de figurar a l'etiquetatge de forma aïllada, sense oferir lectura seguida amb altres mencions.

No obstant això, com a excepció del que estableix el paràgraf anterior, es permet que consti el dígit de l'anyada a continuació seguit de la indicació "Reserva".
- f) En cas de repetir-se la indicació "Reserva" en el mateix o en un altre camp visual, s'acceptarà que consti acompanyada de qualificatius o oferint lectura seguida amb altres mencions, de l'estil: "Brut Reserva", "Reserva Brut", "Reserva vintage 2011" o semblants.
- g) Tots els caràcters que integrin la menció "Reserva" han de constar amb una alçada de caràcters mínima d'1,2 mm i màxima igual a la de la menció "Cava" menys 1 mm amb què comparteixi camp visual³⁸.

5.3.2.- Gran Reserva

- a) Serà obligatòria la seva inclusió a l'etiquetatge quan es faci ús del segell numerat de control del tipus "Gran Reserva".
- b) Es pot fer ús del terme Gran Reserva quan la criança de les ampolles sigui igual o superior a 30 mesos i les ampolles hagin superat un procés de qualificació específic.

³⁶ Apartat 3, a) del Plec de Condicions de la D.O.P. Cava.

³⁷ Apartat 8, b), vii) del Plec de Condicions de la D.O.P. Cava.

³⁸ Article 21.2 del Reial Decret 1363/2011.

- c) És obligatòria la indicació de l'any de collita a l'etiquetatge dels caves que ostenten la menció "Gran Reserva".
- d) Considerant l'obligatorietat de fer constar l'any de collita en un cava Gran Reserva, i atès que aquesta indicació només pot constar quan almenys el 85% dels raïms utilitzats en l'elaboració provenguin de la collita en qüestió, no podran optar a la menció "Gran Reserva" aquells caves els raïms dels quals utilitzades en la seva elaboració no provenguin d'almenys el 85% d'una mateixa collita.
- e) El terme tradicional "Gran Reserva" només es pot utilitzar en la presentació de caves dels tipus "Brut Nature", "Extra brut" i "Brut".
- f) Podrà constar a qualsevol camp visual.
- g) No s'admeten qualificatius a la menció "Gran Reserva", per la qual cosa haurà de figurar a l'etiquetatge de forma aïllada, sense oferir lectura seguida amb altres mencions.

No obstant això, com a excepció del que estableix el paràgraf anterior, es permet que consti el dígit de l'anyada a continuació seguit de la indicació "Gran Reserva".

- h) En cas de repetir-se la indicació "Gran Reserva" en el mateix o en un altre camp visual, s'acceptarà que consti acompanyada de qualificatius o oferint lectura seguida amb altres mencions, de l'estil: "Brut Gran Reserva", "Gran Reserva Brut", "Gran Reserva vintage 2011" o similars.
- i) Tots els caràcters que integrin la menció "Gran Reserva" han de constar amb una alçada de caràcters mínima d'1,2 mm i màxima igual a la de la menció "Cava" menys 1 mm amb què comparteixi camp visual³⁹.

5.3.3.- Indicació "Paratge Qualificat"⁴⁰

- a) Els vins amb dret a la indicació "Paratge Qualificat" han de portar obligatòriament, a l'etiquetatge, l'anyada en què els raïms van ser recol·lectats.
- b) Els vins amb dret a la indicació "Paratge Qualificat" únicament poden utilitzar en el seu etiquetatge i presentació els tipus "Brut Nature", "Extra brut" i "Brut".
- c) La indicació "Paratge Qualificat" figurarà impresa de manera destacada de la resta d'indicacions que figurin impreses a l'etiqueta.
- d) La indicació "Paratge Qualificat" haurà de constar a l'etiqueta frontal, i la seva mida no podrà superar els 4 mm d'alçada, ni la mida del nom de la marca. Tampoc no podrà igualar ni superar la mida de la menció "Cava".
- e) El nom del paratge haurà de constar a l'etiquetatge de forma immediata a la de la indicació "Paratge Qualificat".
- f) El vocable "paratge" o "paratge qualificat" (i les seves possibles traduccions a llengües del territori nacional) queden reservats exclusivament per als caves

³⁹ Article 21.2 del Reial Decret 1363/2011.

⁴⁰ Apartat 8, b), vii) del Plec de Condicions de la D.O.P. Cava.

elaborats amb raïms procedents d'un paratge qualificat reconegut i que hagin estat qualificats per poder tenir la menció "Paratge Qualificat" al seu etiquetatge.

- g) No es permet l'ús del nom d'un paratge qualificat a l'etiquetatge d'altres caves diferents dels del paratge en qüestió, ni en aquells que, encara provinents d'aquest mateix paratge, no hagin estat qualificats per poder tenir la menció "Paratge Qualificat".

5.4.- Nom de la varietat de raïm de vinificació

Els noms de les varietats de raïm de vinificació es podran mencionar amb les següents condicions⁴¹:

- a) Si s'esmenta el nom o sinònim de només una varietat de raïm de vinificació, almenys el 85% dels productes hauran estat elaborats a partir d'aquesta varietat, excloent-ne qualsevol quantitat de productes utilitzats al "licor d'expedició" o al "licor de tiratge".
- b) Si es fa servir una sola varietat a manera d'indicació (és a dir, sense formar part d'una llegenda comercial), el vi base cava amb el qual s'hagi fet el tiratge de les ampolles haurà d'haver estat qualificat amb la consideració varietal, les declaracions de tiratge així ho hauran reflectit, i el tap de tiratge d'aquestes ampolles durà marcada la contrasenya pertinent de la varietat en qüestió.
- c) Si s'esmenta el nom o sinònim de dues o més varietats de raïm de vinificació, el 100% dels productes en qüestió hauran estat elaborats a partir d'aquestes varietats, excloent-ne qualsevol quantitat de productes utilitzats al "licor d'expedició" o al "licor de tiratge".
- d) En el cas previst al punt c), les varietats de raïm de vinificació hauran d'aparèixer en ordre descendent segons la proporció utilitzada i en caràcters de la mateixa mida.
- e) Les varietats de raïm es faran constar de la manera en què consten al Plec de Condicions de la D.O.P. Cava.
- f) L'ús de sinònims o localismes només s'acceptarà quan també hi consti el nom de la varietat de la manera en què consta al Plec de Condicions de la D.O.P. Cava, a continuació, entre parèntesis, amb la mateixa tipografia, color, contrast de lletra i amb una alçada de caràcters que no superi la del nom de la varietat que consta al Plec de Condicions.

5.5.- Any de la collita

- a) L'any de la collita podrà aparèixer a les etiquetes amb la condició que almenys el 85% del raïm utilitzat per elaborar els productes hagi estat veremat l'any en qüestió. Aquesta xifra no inclourà cap quantitat de productes utilitzats al "licor d'expedició" o al "licor de tiratge"⁴².

⁴¹ Adaptació de l'article 50.1 a) del Reglament Delegat (UE) 2019/33.

⁴² Adaptació de l'article 49.1 del Reglament Delegat (UE) 2019/33.

- b) No obstant el que disposa el punt a), és obligatòria la indicació de l'any de collita en l'etiquetatge dels caves que duen la menció "Reserva", "Gran Reserva" i "Paratge Qualificat"⁴³.
- c) Serà obligatori fer constar el dígit de l'any de la collita quan s'incloguin a l'etiquetatge termes com "vintage", "millésimé", "collita", "anyada" o similars.
- d) En el cas previst al punt b), el dígit de l'anyada podrà constar aïlladament, o bé a continuació de les mencions "Reserva" o "Gran Reserva", o a continuació de termes com "vintage", "millésimé", "collita", "anyada" o similars.
- e) Haurà de constar amb caràcters d'una alçada mínima d'1,2 mm.

5.6.- Mencions relatives al color

- a) Es podrà fer ús de les següents mencions relatives a un color particular del vi:
 - "Blanc"
 - "Blanc de raïm blanc"
 - "Blanc de raïm negre"
 - "Rosat"
 - "Blanc de blancs"
 - "Blanc de noirs"
- b) En aplicació de l'article 58.3 del Reglament Delegat (UE) 2019/33 de la Comissió, de 17 de octubre de 2018, les administracions competents podran fixar requisits per a les mencions relatives a un color particular respecte dels productes vitivinícoles produïts en els seus territoris. A més, podran establir altres mencions relatives a un color particular del vi, les quals seran comunicades al Ministeri competent en matèria d'agricultura⁴⁴.

5.7.- Termes que es refereixen a determinats mètodes de producció

5.7.1.- Fermentació, criança o envelliment en recipients de fusta

- a) L'article 53.2 i l'annex V del Reglament Delegat (UE) 2019/33 estableixen que es podran utilitzar els termes de la taula següent, amb les condicions següents:
 - Que el vi hagi estat fermentat o envellit en recipient de fusta, d'acord amb la legislació nacional vigent, encara que el procés d'envelliment continuï en un altre tipus de recipient.
 - Que el vi no hagi estat elaborat amb l'ajuda de trossos de fusta de roure, encara que s'hagin utilitzat alhora recipients de fusta⁴⁵.

⁴³ Apartat 8, b), vii) del Plec de Condicions de la D.O.P. Cava.

⁴⁴ Article 12 i Annex I del Reial Decret 1363/2011.

⁴⁵ Article 18.2 del Reial Decret 1363/2011.

Fermentat en barrica	Criat en barrica	Envellit en barrica
"Fermentat en barrica de (...) (indicació del tipus de fusta corresponent)"	"Criat en barrica de (...) (indicació del tipus de fusta corresponent)"	"Envellit en barrica de (...) (indicació del tipus de fusta corresponent)"
"Fermentat en barrica"	"Criat en barrica"	"Envellit en barrica"

L'article 53.2 del Reglament Delegat (UE) 2019/33 també estableix: "No obstant això, per a aquests vins, els Estats membres i els tercers països podran aprovar altres indicacions equivalents a les establertes a l'annex V per a tals productes vitivinícoles".

- b) Tenint en compte el que s'ha esmentat a l'últim paràgraf del punt a), i considerant que les mencions que figuren a la taula anterior poden induir a confusió ja que el Cava és un vi "Fermentat, criat o envellit en ampolla", s'acceptaran les mencions contemplades a la taula del punt a) completades de la forma que es mostra a la taula següent:

Vi base fermentat en barrica	Vi base criat en barrica	Vi base envellit en barrica
"Vi base fermentat en barrica de (...) (indicació del tipus de fusta corresponent)"	"Vi base criat en barrica de (...) (indicació del tipus de fusta corresponent)"	"Vi base envellit en barrica de (...) (indicació del tipus de fusta corresponent)"
"Vi base fermentat en barrica"	"Vi base criat en barrica"	"Vi base envellit en barrica"

- c) Podran utilitzar-se els termes "Barrica" i "Roure" sempre que compleixin les condicions de l'annex III del Reial Decret 1363/2011, detallades a continuació⁴⁶:
- El terme "Roure" només es podrà emprar quan el recipient sigui de fusta de roure, mentre que "Barrica" podrà emprar-se quan el recipient sigui de qualsevol mena de fusta.
 - Condicions d'ús del terme "Barrica": Aplicable als vins que s'hagin fermentat, criat o envellit en recipients de fusta. Quan s'utilitzi o es faci referència a aquest terme, s'ha d'indicar a les informacions relatives al vi en qüestió el període de temps, en mesos o anys, que ha estat en aquests recipients de fusta, la capacitat màxima dels quals ha de ser de 600 litres. No obstant això, es pot utilitzar la indicació "Vi base fermentat en barrica" sempre que la fermentació del vi hagi tingut lloc als recipients esmentats, sense que calgui indicar en aquest cas el període de temps de permanència.

⁴⁶ Article 18.1 b) del Reial Decret 1363/2011.

- Condicions d'ús del terme "Roure": Aplicable als vins que s'hagin fermentat, criat o envellit en recipients de fusta de roure. Quan s'utilitzi o es faci referència a aquest terme, s'haurà d'indicar a les informacions relatives al vi en qüestió el període de temps, en mesos o anys, que ha estat en recipients de fusta d'aquesta espècie, la capacitat màxima dels quals haurà de ser de 600 litres.

5.7.2.- Mencions relatives al procés de fermentació

El Cava compleix els requisits per fer constar a l'etiquetatge les indicacions següents⁴⁷:

- a) "Fermentació en ampolla"
- b) "Fermentació en ampolla segons el mètode tradicional"
- c) "Mètode tradicional"
- d) "Mètode clàssic"
- e) "Mètode clàssic tradicional"

5.8.- Menció "vi escumós"

El cava és un vi escumós inclòs dins de la categoria "vi escumós de qualitat amb D.O.P."

S'ha observat que, en caves destinats a l'exportació, els importadors, distribuïdors o països de destí posen èmfasi en el fet que l'elaborador faci constar a l'etiqueta, com a indicació, la menció "vi escumós" o "sparkling wine" (o la seva traducció a l'idioma del país de destí).

Atès que la utilització a l'etiquetatge de la menció "vi escumós" pot comportar, per al consumidor final, la percepció que el producte s'englobi en una categoria de vins (vi escumós) inferior a la que té en realitat (vi escumós de qualitat amb DOP), la menció "vi escumós", en el cas que s'utilitzi, s'haurà de completar de la manera següent:

- a) "Vi escumós - Mètode tradicional" o en l'idioma que correspongui.
- b) "Vi escumós fermentat en aquesta ampolla" o en l'idioma que correspongui.
- c) "Vi escumós - Fermentat en ampolla" o en l'idioma que correspongui.

S'accepten les variants "vi blanc escumós fermentat en aquesta ampolla" i "vi rosat escumós fermentat en aquesta ampolla", i les traduccions corresponents.

5.9.- Signe CE "e"

El signe CE "e" certifica, sota la responsabilitat de l'envasador o de l'importador, que l'envàs compleix les disposicions del Reial Decret 1801/2008, i es pot incloure als envasos que responguin a les modalitats de control estadístic de lots establertes a l'esmentat reial decret⁴⁸. El signe CE "e" s'haurà d'indicar:

- Amb una alçada mínima de 3 mm.
- En el mateix camp visual que la indicació del volum nominal.
- Amb la forma representada al reial decret esmentat.

⁴⁷ Article 53, apartats 3 i 4, del Reglament Delegat (UE) 2019/33.

⁴⁸ Article 9 c) del Reial Decret 1801/2008.

5.10.- Condecoracions

- a) La inclusió a l'etiquetatge de símbols o referències a medalles, premis, condecoracions o guardons de qualsevol tipus, estarà condicionada al fet que aquesta distinció hagi estat obtinguda per la mateixa partida d'ampolles que els exhibeix en el seu etiquetatge i presentació.
- b) L'empresa elaboradora haurà d'estar en disposició d'acreditar documentalment que ha estat condecorada amb la distinció que fa constar a l'etiqueta per a la partida d'ampolles en qüestió.

5.11.- Llegenda comercial

S'entendrà per llegenda comercial la informació explicativa que l'empresa elaboradora voluntàriament decideixi incloure a l'etiqueta. Si decideix incloure's a l'etiquetatge, s'haurà d'ajustar als requisits següents:

- a) Els comentaris, dates i referències expressats a la llegenda comercial hauran de resultar certs i demostrables documentalment.
- b) L'operador és el responsable de garantir el compliment del principi general de veracitat i justificació de tota la informació que figuri a les llegendes.
- c) No s'acceptaran referències a vinyes, selecció de raïms i metodologia d'elaboració del vi base quan els cellers elaboradors de Cava no constin inscrits com a elaboradors de Vi Base Cava.
- d) Només s'acceptaran les referències a municipis propis del lloc d'ubicació del celler elaborador del Cava que no continguin o consisteixin en una denominació d'origen o indicació geogràfica protegides, que constin sense caràcter destacat, i sempre i quan la llegenda estigui situada a una etiqueta o camp visual diferent que la que el consumidor identifiqui com a principal o davantera.
- e) No s'acceptaran referències a noms de cellers diferents de l'elaborador del Cava.
- f) No s'acceptaran a l'etiquetatge la inclusió de referències, comentaris, imatges o qualsevol tipus d'informació que pugui induir a confusió el consumidor.

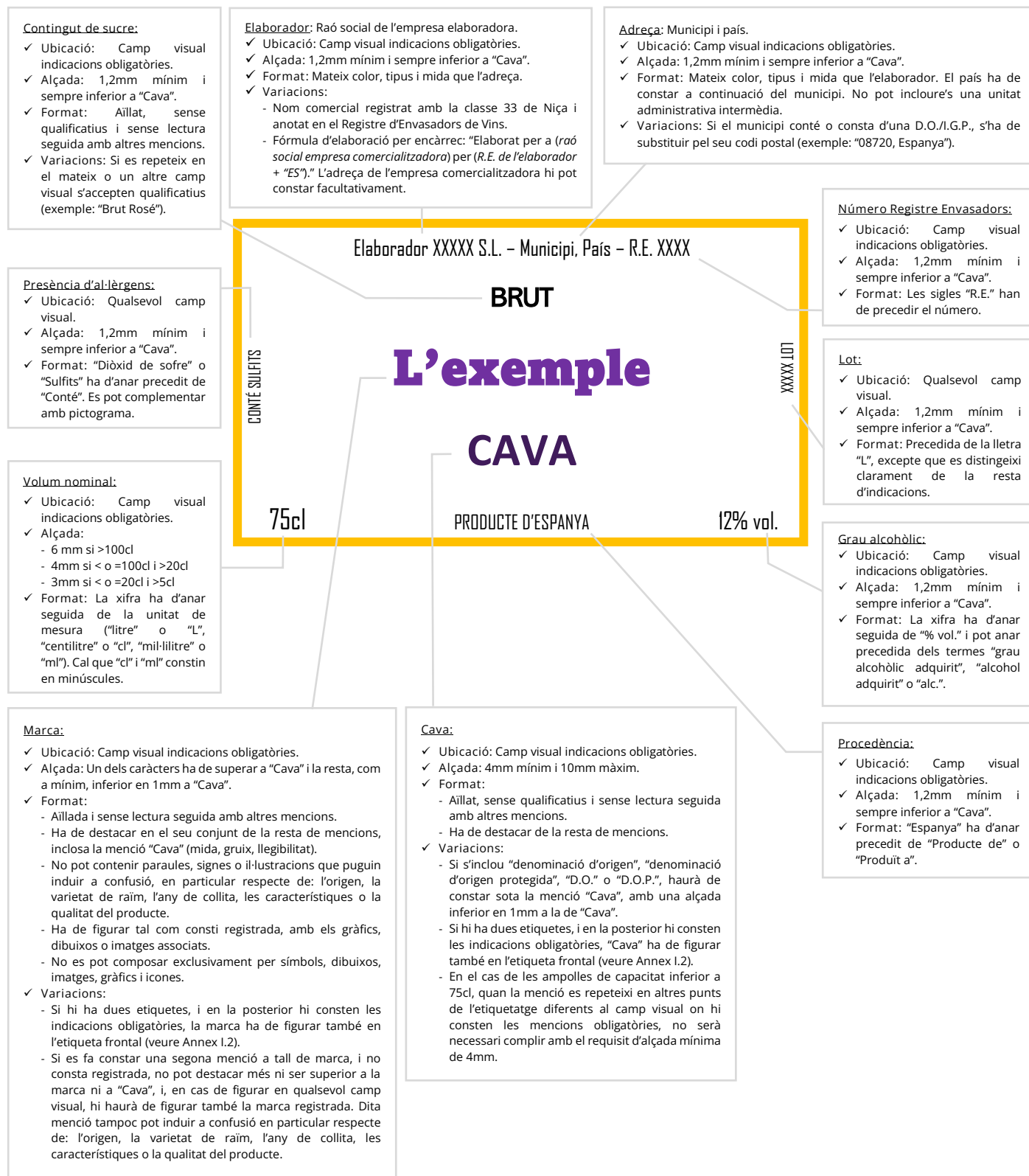
5.12.- Altres mencions

Totes les mencions, signes, símbols o representacions que s'incloguin a l'etiquetatge d'un Cava no poden incloure paraules, signes o il·lustracions que puguin generar confusió, en particular respecte a l'origen geogràfic, la varietat del raïm, l'any de collita, el mètode d'elaboració i la qualitat del producte, ni de manera directa, ni per al·lusió, ni siguin contraris a la Llei, a l'ordre públic o als bons costums.

Tots els caràcters que integrin les mencions no expressament regulades al plec o en els presents requisits mínims, hauran de constar amb una alçada de caràcters màxima igual a la de la menció Cava menys 1 mm amb què comparteixi camp visual.

Annex I.- Exemples d'etiquetes amb indicacions obligatòries

I.1- Etiqueta amb indicacions obligatòries:

I.2- Dues etiquetes:

L'exemple

CAVA

Frontal

Elaborador XXXXX S.L. - Municipi, País - R.E. XXXX

BRUT

L'exemple

CAVA

CONTÉ SULTOS

LOT XXXX

75cl

PRODUCTE D'ESPANYA

12% vol.

Posterior

Quan en l'etiqueta posterior hi constin totes les indicacions obligatòries, en el camp visual frontal (etiqueta, càpsula o collari) caldrà repetir les mencions "marca" i "Cava", respectant en tot cas els requisits d'alçada corresponents.

En aquest cas, qualsevol altra menció que aparegui en el camp visual frontal no podrà destacar més ni superar en mida les mencions "marca" i "Cava".

Annex II.- Exemple d'etiqueta amb indicacions facultatives*

Any de collita:

- ✓ Ubicació: Qualsevol camp visual.
- ✓ Alçada: Sempre inferior a "Cava".
- ✓ Format: Aïllat i a continuació de "Reserva", "Gran Reserva" i de termes com "vintage", "collita", etc.
- ✓ Condicions: Com a mínim el 85% del raïm utilitzat sigui de la verema de l'any en qüestió.

Segmentació (Guarda i Guarda superior):

- ✓ Ubicació: Qualsevol camp visual.
- ✓ Alçada: 1,2mm mínim i màxim inferior en 1mm a "Cava".
- ✓ Format: Aïllat, sense qualificatius i sense lectura seguida amb altres mencions.

Condecoracions:

- ✓ Ubicació: Qualsevol camp visual.
- ✓ Alçada: Sempre inferior a "Cava".
- ✓ Condicions: Obtingut per la mateixa partida d'ampolles que l'exhibeix i en disposició d'acreditar documentalment.

Mètodes de producció:

- ✓ Ubicació: Qualsevol camp visual.
- ✓ Alçada: Sempre inferior a "Cava".
- ✓ Condicions: Alguna de les opcions possibles previstes.
- ✓ Variacions: En caso de fer constar la menció "vi escumós", s'ha de completar amb alguna de les formes previstes: ("Vi escumós - Mètode tradicional"; "Vi escumós fermentat en aquesta ampolla"; "Vi escumós - Fermentat en ampolla").

Elaborador XXXXX S.L. - Municipi, País - R.E. XXXX - Producte d'Espanya

GUARDA SUPERIOR • RESERVA 2019

**L'exemple
CAVA**

COMTATS DE BARCELONA
SERRA DE MAR

COMTE SULFITS

Vi base criat en barrica
Mètode tradicional

75cl

BRUT

Blanc de Blancs
Parellada & Xarel·lo

12% vol. e

Termes tradicionals (Reserva i Gran Reserva):

- ✓ Ubicació: Qualsevol camp visual.
- ✓ Alçada: 1,2mm mínim i màxim inferior en 1mm a "Cava".
- ✓ Format:
 - Obligatòria la indicació de l'any de collita.
 - Aïllat, sense lectura seguida amb altres mencions (excepció: any de collita).
- ✓ Variacions:
 - Si es repeteix en el mateix o un altre camp visual s'accepten qualificatius (exemple: "Gran Reserva Vintage 2018").
 - Obligatòria la inclusió de la menció en l'etiquetatge quan es faci ús del marxamo de control corresponent.
 - "Gran Reserva" únicament per a caves "Brut Nature", Brut" y "Extra Brut".

Zonificació (Zona i Subzona):

- ✓ Ubicació: Qualsevol camp visual.
- ✓ Alçada: 1,2mm mínim i màxim inferior en 1mm a "Cava".
- ✓ Format:
 - Tots els caràcters han de ser del gruix, estil i colors equivalents com a màxim als utilitzats per a la indicació "Cava"
 - Aïllat, sense lectura seguida amb altres mencions.
 - De forma conjunta (sia "Zona" o "Subzona") i just sota la menció "Cava".
 - Si es fan constar ambdues ("Zona" i "Subzona"), han de constar una sota l'altra (primer la "Zona" i després la "Subzona").

Color:

- ✓ Ubicació: Qualsevol camp visual.
- ✓ Alçada: Sempre inferior a "Cava".
- ✓ Condicions: Alguna de les opcions possibles previstes.

Signe CE "e":

- ✓ Ubicació: Mateix camp visual que la menció volum nominal.
- ✓ Alçada: 3mm mínim i sempre inferior a "Cava".
- ✓ Format: Forma representada al Reial Decret 1801/2008.

Varietat de raïm de vinificació:

- ✓ Ubicació: Qualsevol camp visual.
- ✓ Alçada: Sempre inferior a "Cava".
- ✓ Format: De la forma indicada al Plec de condicions. Els sinònims o localismes es permeten si també hi consta el nom indicat al Plec (a continuació; entre parèntesi; amb la mateixa tipografia, color, contrast; i alçada igual o inferior).
- ✓ Condicions:
 - Si s'esmenta només una varietat:
 - o A la llegenda comercial: almenys el 85% s'haurà elaborat a partir de dita varietat.
 - o A manera d'indicació: el vi base haurà sigut qualificat amb la consideració varietal, les declaracions de tiratge ho reflectiran i el tap de tiratge portarà marcada la contrasenya pertinent de la varietat.
 - Si s'esmenten dues o més varietats: el 100% haurà sigut elaborat a partir de dites varietats, i hauran d'aparèixer en ordre descendent en funció de la proporció i amb la mateixa mida.

* Tots els caràcters que integren les mencions no expressament regulades al Plec o als requisits mínims, hauran de constar amb una alçada de caràcters màxima igual a la menció "Cava" menys 1mm amb la que comparteixi camp visual.

Annex III.- Mesurament de caràcters

En virtud de l'Annex IV del Reglament (UE) 1169/2011 del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2011, sobre la informació alimentària facilitada al consumidor.

DEFINICIÓN DE ALTURA DE LA X

ALTURA DE LA x

Índice

1	Línea ascendente
2	Línea de las mayúsculas
3	Línea media
4	Línea base
5	Línea descendente
6	Altura x
7	Tamaño